

12. ÉVFOLYAM 3. SZÁM
2015. JÚLIUS 3.

VASI ÉPÍTÉSZ ÉS MÉRNÖK

TER

A KORMÁNY ÉS AZ ÉPÍTÉSPOLITIKA

A Kormány 2015. januárban kiadta az építésüggyel kapcsolatos társadalompolitikai elképzelések megvalósítását célzó intézkedésekről szóló kormányhatározatát. (1032/2015. I.30.)

A határozat tizenhét pontban foglalja össze elképzeléseit, minden ponthoz határidőt és felelőst rendelve. Erről az anyagról a területi építész kamarákkal együttműködve beszélgetős fórumokat szerveztek, szerveznek. Az első fórumot Szegeden tartották, a másodikra Győrben került sor, ahol a környező megyék építész kamaráinak képviselőit, főépítészeket, egyetemi oktatókat, mértékadó, neves építészeket, fiatal építészeket hívtak meg. A Kormány részéről többek között dr. Sonkodi Balázs stratégiai ügyekért

felelős államtitkár és Fülek Zolt építészeti és építésügyi helyettes államtitkár is jelen volt. A fórumon a következő megyék képviselői vettek részt: Győr-Moson-Sopron, Fejér, Komárom-Esztergom, Vas és Veszprém. A találkozóra a győri egyetem területén belül, a Mobilis Interaktív Kiállítási Központban került sor.

A kormányhatározat teljes terjedelmében olvasható a Magyar Közlöny 2015. évi 8. számában, a 311-313. oldalakon, illetve az interneten. Az építészeti tevékenységhez kapcsolódó jogszabályok gyakorlatilag mindegyikét módosítani kell, hogy a határozatban foglalt célokat megvalósíthassák.

Takács András
okl. építészmérnök

ELISMERÉS A SOLVEX-NEK

Gayer Gyula Kitüntető Emlékplakettet kapott a Vas Megyei Közgyűléstől a SOLVEX Környezet- és Vízgazdálkodási Tervező és Kivitelező Kft. A cég kollektívája közel húszéves tevékenysége során a környezetvédelem, a vízgazdálkodás és a természetvédelem terén is kiemelkedő jelentőségű munkát végzett. Vas megyében – az égető kivételével – minden hulladékgyűjtő és kezelő rendszer tervezésében részt vettek. Hulladéklerakó és átrakó telepek, gyűjtőszigetek, hulladékudvarok, komposztáló telepek tervezésében és megvalósításában egyaránt meghatározó szerepet vállaltak a megyében.

FOTÓPÁLYÁZAT

A Magyar Építőművészek Szövetsége, a Magyar Építész Kamara, az Építészeti Fotográfusok Nyílt Társasága 2015-ben is meghirdeti „Az év építészeti fotója” elnevezésű pályázatot, amelynek témája az UIA 2015-ös építész napi jelmondata alapján: „Építészettel a szegénység ellen”.

A pályázat benyújtásának határideje:
2015. szeptember 20.

Jelentkezés:

<http://www.mesorg.hu/p/index.php?m=palyazat&lap=1177>

ÉPÍTÉSZEK HONLAPJA

Elkészült a Vas Megyei Építész Kamara weboldala. A szakmai portál itt érhető el: <http://www.vmek.hu>

TARTALOM

ÉPÍTETT KÖRNYEZETÜNK AZ EPCOS-BERUHÁZÁS 4-5

TÉR AZ 1965-ÖS ÁRVÍZ

6

ÉPÍTÉSZ PORTRÉ
PUKLERNÉ KOVÁCS ERIKA

8

10

MÉRNÖK PORTRÉ
NÁDOR ISTVÁN

ÉPÍTETT KÖRNYEZETÜNK A REPÜLŐTÉR SZÁZÉVES ÉPÜLETEI

12

HELYTÖRTÉNET ZALAI TÓTH JÁNOS

14

EZ TÖRTÉNT
ÉPÍTÉSZEK, MÉRNÖKÖK TAGGYŰLÉSE

16

20

HÁZUNK TÁJA
SZOMBATHELYI ÉRTÉKTÁR

HÁZUNK TÁJA FINANSZÍROZÁSI LEHETŐSÉGEK

21

22

HÁZUNK TÁJA

ARANYDIPLOMASOK
IN MEMORIAM STAMPF GYULA
KRAMLI FRIGYES EMLÉKÉRE

EGY MEGVALÓSULT ÁLOM

4
TÉR

Ábrahám Ferenc
okl. építész-mérnök

A nemzetközi TDK csoporthoz tartozó EPCOS Elektronikai Alkatrész Kft. húszéves szombathelyi történetének legnagyobb mértékű beruházását valósította meg a közelmúltban. A Csaba utcai telephely bővítésével létrehozta azt a fejlesztő – és gyártóközpontot, amelyet május 23-án adtak át ünnepélyesen.

1998-ban döntött úgy az akkor még Siemens Matsushita vezetése, hogy nem a Szent László király (régi Úttörő) utcai egykori REMIX-telephelyen fejleszt, hanem zöldmezős beruházással tíz univerzális csarnoképületet épít a Csaba utcában. A tizből kettő valósult meg 1999-ben. Többszöri nekirugaszkodás után megépült még egy csarnok, illetve egy összekötő épület. A nagy áttörést 2013 év vége jelentette, amikor határoztak a végleges kiköltözésről a Szent László király utcából.

A 2014-es fejlesztés lényege egy központi irodaépület, és a negyedik csarnok területén egy kétszintes, a meg-

lévővel összeépített, új üzemépület volt, hogy a tervezett termékfejlesztés miatt a termelő terület rendelkezésre álljon, és a Szent László király utcai iroda illetve a termelő területeknek is helyet biztosítsanak.

A Csaba utcai telephelyen 1998 óta a mi tervező csapatunk dolgozik, az új termelő épületek, és legutóbb az irodaépület a mi terveink alapján készült – ezekre rendkívül büszkék vagyunk.

Építész: Ábrahám Ferenc
Statika: Lőrincz Csaba
Épületgépészet: Lukács Árpád
Villamos tervek: Györe Károly
Közművek: Válinth Attila
Tűzvédelem: Horváth József

Az új épületek kivitelezési munkáit az Inter-Alp Kft., az Elektromol Kft. és a May-Way Kft. végezte, az irodaépület homlokzatburkolata a Hoesch Planeel Siding lemezével készült.

A B1 irodaépület főbejárata

HÁZUNK TÁJA

5
TÉR

Az új központi igazgatási irodaépület (B1) és a személybejárat a Csaba utca felől

Az új, kétszintes termelő üzemépület (A3)

SZÁMOK ÉS MOSOLYOK

**Puklerné Kovács Erika
a munkának és a családjának él**

Gombás Mónika

Amióta az építészetben is fontos szemponttá vált az energiatudatosság, a későbbi alacsony rezsi, Puklerné Kovács Erika okleveles építésmérnök sem csak a hagyományos tervezői munkának él. Energetikusi képesítésével olyan tudás birtokában van, amelyre egyre nagyobb a szükség. Ritkaság, hogy egy hölgy ebbe az irányba specializálódjon, de az élet őt igazolja.

Hogyan került erre a pályára? Tudatosan készült rá?

Sokáig nem volt határozott képem arról, hogy pontosan mivel szeretnék foglalkozni. Aztán jött egy későbbi kolléga, Zsiros Imre, akit a családi házunk építések ismertem meg. Ő mondta nekem, hogy van érzésem ehhez a szakmához, jók a meglátásaim, felvetette, hogy akár építész is lehetnék. Ekkor tizenhárom éves voltam. A gimnáziumban műszaki rajzoló tanfolyamra is jelentkeztem, Pintér Rudolftól tanultam. Akkor már határozott volt az elképzelésem.

Ritka, hogy egy lányt érdekel az ilyesmi...

Igen, érdekes, hogy így alakult. A Nagy Lajos Gimnáziumba jártam, ahonnan az én évfolyamomról heten jelentkezünk az építésmérnöki karra. Úgy tudom, közülünk mindenki elvégezte az egyetemet, és praktizál is. Miután lediplomáztam, 1993 júniusától az Agrober Mérnöki Kft. volt az első munkahelyem, de csak egy rövid időszakot töltöttem ott.

Az egyetemről milyen emlékeket őriz?

A legemlékezetesebb, amikor 1990-ben megkérdeztek bennünket, hogy ki szeretne német egyetemistákat kísérni Budapesten. Az ipari épület tervezési tanszéken kellett jelentkezni. Először az volt a feladatunk, hogy Dél-Pesten kísérgessük őket, nekem az Iparművészeti Múzeum épülete jutott. Két hónappal később egyszer csak az egyik tanárunk szól, hogy megyünk Nyugat-Berlinbe. Egy hetet töltöttünk ott el 1990 nyarán. A mi egyetemünkről körülbelül húszan lehetünk. Sosem felejttem el azt az utat, éppen akkor bontották

a berlini falat, hatalmas élmény volt. Később, 2009-ben egy továbbképzésen összaláloztam Scheiber Ágival. Ő volt a szobatársam Berlinben. Óriási találkozás volt!

Úgy tudom, ezután többször is szervezett külföldi tanulmányutakat.

Scheiber Ágival belekesedtünk, és 2010-ben visszamentünk Berlinbe, egy építésmérnököknek szóló továbbképzésre. Ezután mondtam a helybeli kollégáknak, hogy szervezek egy ilyen utat. Azóta már hármat is összehoztam: 2012-ben Szlovákiában jártunk világörökségi fatemplomokat nézni, egy évvel később Kárpátaljára látogattunk el, ahol szintén fatemplomokat kerestünk fel. Azon a vidéken egyébként döbbenetes látvány volt, ahogyan élnek az emberek. Még monarchiabeli mérnöki műtárgyakkal is találkoztunk. Ez az út felért egy időutazással. Sok egyéb helyre is eljutottunk akkor, nagyon érdekes és tanulságos volt. Aztán 2014-ben Románia legkeletibb részén, Bukovinában jártunk, kolostorokat és a híres máramarosi fatemplomokat tanulmányoztuk. A sor itt nem ér véget: idén is tervezünk hasonlót Gácsi József kollégámmal, ezúttal a Somló-hegyi borászatot veszjük górcső alá. Egy-egy ilyen kiránduláson kilenc-tíz fő részt általában, többnyire tervezők és házastársaik.

Visszatérve a diplomázás évéhez: mennyi időt töltött az Agrobernél?

Csupán hat hónapot, ezalatt mezőgazdasági épületeket kellett terveznem. Még ugyanannak az évnek a végén átkerültem a szombathelyi Precíz Kft.-hez. 2001-ig dolgoztam ennél a cégnél, két kisebb megszakítással, amikor a gyermekeimmel voltam otthon. Nagyon tanulságos nyolc év volt ez: nagyberuházásokon dolgoztunk, könnyűszerkezetes csarnokokon, a tervezés és a kivitelezés egy kézben összpontosult, rengeteget tanultam.

Mikor döntött úgy, hogy felhagy az alkalmazotti léttel, és magántervező lesz?

2001-ben, amikor már két gyermekem volt. Úgy gondoltam, új életet kezdek, mert két kicsi mellett nagyon sok dolga van

az embernek, nem tud állandóan bejárni. Szerettem volna velük sok időt tölteni, úgy döntöttem, hogy én ezt így oldom meg. Röögös volt az út, amit bejártam, hiszen magamnak kellett minden munkát megszerezni, aztán jöhetett csak a tervezés. Azóta is így dolgozom, csak közben kiegészítettem a tevékenységemet az épületenergetikával. Ez utóbbihoz öt évvel ezelőtt elvégeztem egy műszaki ellenőri képzést is, ami közelebb vitt a kivitelezéshez. Nemcsak tervezéssel foglalkozom tehát, hanem műszaki ellenőrzéssel is.

Jelenleg min ténykedik?

A MAM bővítésén. A mostani már a harmadik. Komoly szakmai gárdával, sok társtervezővel dolgozom itt együtt. Ugyanakkor szeretném megemlíteni a 2009-es panelprogramot, amelyben energetikai szakértőként vettem részt. A megnyert pályázatok közül ugyan csak néhány valósult meg, de a lakóközösségek komoly támogatásokhoz juthattak ebben a programban. Összesen tizenegy, nagy, szombathelyi panelház energetikai programján munkálkodtam.

Ezzel át is tértünk az energetikusi munkára...

Egy építésznek rendelkeznie kell azzal a mérnöki megérzéssel, tudással, hogy miként lehet felújítani egy szép műemlék épületet. Ráadásul úgy, hogy energetikailag javuljon az állapota, de a védett értékeket is sikerüljön megőrizni. Egy műemléken nem csak a homlokzat a védendő, hanem az épületszerkezet is. Sok kolléga erre nem gondol, csak a homlokzatra koncentrálnak. Tavaly lehetőségem volt rá, hogy a Csornai Premontrei Prépostság épületén dolgozzam, amelyre energetikai auditot készítettem. Nyertünk a KEOP-on, a műszaki ellenőrzést is rám bízta. Kihangsúlyoznám Pothárn László építéstervező munkáját ennél a feladatnál. Jelenleg a szombathelyi Megyeháza, illetve a rumi kastély energetikai auditja készül.

Meséljen kicsit a családjáról!

Két fiam van. Márton 1997-ben született, fizikus szeretne lenni. Komolyan veszi a matematikát és a fizikát, ráadásul az informatikus férjem hihetetlenül logikus gondolkodásmód-

ját örökölte. A másik fiam, Zoltán 2001-ben született, szerintem ő tervező lesz, rengeteget rajzol, főként térbeli ábrákat. Benne nagy kreativitást látok. Sokat utazunk, ezen kívül másra most nem jut idő. Majd, ha mindkét fiú eléri az egyetemista kort, esetleg utána. A család tölti ki a szabadidőmet. Valamikor sokat varrtam, lakásdekorálással foglalkoztam, olvastam. Utóbbiban mindenevő vagyok, a szépirodalomtól a bestsellerekig át, minden jöhet. Kicsit a munkámhoz kapcsolódik, hogy kiadványokat is tervezek, ezek a tanulmányutakhoz kapcsolódnak.

Mi a szép ebben a munkában?

Imádom a szakmát: a hobbim. A mai napig tervezek családi házakat is, mert szeretem azt a pörgést, amivel ez jár. Szeretem, ha a nagyobb munkák mellett a kisebb megbízások, a családi házat tervezetők is megtalálnak, mert rengeteg emberrel meg lehet így ismerkedni. Azt vallo, hogy mindvégig „kisembernek” kell maradni, csak addig működhet a dolog. Ami pedig az energetikusi munkát illeti, én nagyon szeretem a fizikát, és tulajdonképpen az épületenergetika is az. Édesapám villasmérnök volt, nagyapám pedig matematikát tanított, tőlük eredeztetem ezt az érdeklődést. Egy panelháznál a számokból kell kiindulni, amikor azt nézzük, hogy az épület rendben van-e energetikailag, egy családi háznál viszont a lakók mosolya a mérvadó, amikor kiderül, hogy télen tényleg kisebb a fűtésszámla, és elégedettek.

Köszegi utca 4. műemlék homlokzat felújítása új bejáratral

AZ 1965-ÖS ÁRVÍZ

Engi Zsuzsanna
okl. vízépítőmérnök

Szombathely a vizek városa. Múltja, jelene és jövője elválaszthatatlanul összefügg az őt átszelő vízfolyásokkal. A városhoz tartozó vízrendszer része a Gyöngyös patak, amely Ausztriában ered. A Gencsapáti területén kiépített árapasztó műtárgy segítségével a kisvízi Gyöngyös-műcsatornára és a nagyvízi Sorok-Perint vízfolyásra ágazik szét. Mindkét vízfolyás Szombathely belterületén halad keresztül. A Sorok-Perint jelentős jobb parti mellékága az ugyancsak Ausztriában eredő Arany patak, amely a Csónakázó-tó környékén torkollik a befogadóba.

Az 1965-ös árvíz április 20-án az éjszakai órákban kezdődött. 110-120 mm közöttire becsülhető területi átlagú eső okozta, amely másfél-két napig tartott. Április és szeptember között nyolc árhullám vonult le, melyek közül az áprilisi első árhullám okozta Szombathelyen az emlékezetes károkat. A nyolc árhullám csapadékait ciklonális melegfrontok okozták, melyek veszélyes elhelyezkedési pontja Észak-Olaszország, Genova illetve a Pó folyó síksága volt. Gyakorlatilag a megyét egy időben érte el a minden korábbinál nagyobb árhullám, így a legfőbb feladat az volt, hogy a mentést minél szervezettebben és gyorsabban végezzék a védekező tanácsok. A Vízügyi Igazgatóság a Megyei Árvízvédelmi Bizottságba szaktanácsadót delegált, így sikerült a kezdetben egymástól függetlenül intézkedő szerveket egységes irányítás alá helyezni és a katonaságot igénybe venni. A védekezésben részt vett a lakosság, a munkásőrség, a karhatalom, a katonaság, és közérő igénybevételére is sor került. A mentési és a kiürítési munkákat a tanácsi szervek irányították, a műszaki jellegű védekezési feladatot pedig a Vízügyi Igazgatóság. A Vízügyi Igazgatóság vízkárelhárítási naplóiban szereplő bejegyzések alapján a három nap kronológiája az alábbiak szerint alakult:

- az országhatár feletti mintegy 2 km-re levő Rattersdorf település vízmércéjén 21-én reggel 6 órakor meredek vízszint-emelkedés kezdődött
- az 5 km-rel lejjebb levő kőszegi vízmérce 21-én 16 órakor óránkénti 14 cm-es emelkedő értékkel áradást jelzett
- 22-én reggel 6 órakor Kőszegen az egyik üzemi zsilipet nem lehetett felhúzni, az ár a zsilipet jobbparton megkerülve a város felé húzódott, a strandfürdőn keresztül 40 cm-es vízoszloppal folyt a Rákóczi utcában és a Posztógyár irányába
- ugyanekkor Torony és Olad között az Arany patak is kilépett a medréből
- 7 órakor Oladon a posta előtti gyaloghíd összedőlt

- 7 órakor az Arany patak a Perintbe torkollás körül kilépett a medréből, a Haladás Sport pálya környéke egyetlen víztükköré változott
- 8 óra körül a tanárképző iskola melletti Perint szakaszán partszakadások kezdődtek, melyek a kétoldali járdát és az utcákat veszélyeztették
- Gencsapátinál a Gyöngyös oldalbukónál kilépett a víz a medréből, 9 óra körül megtámadott egy gépjárművek által kimélyített földutat, a hullám jelentős része az alacsony parton keresztül balra tért, lejjebb visszajutott az elzárt Gyöngyös-műcsatornába, majd 10 óra körül elöntést okozott a Takarógyár egyes üzemrészeinél
- Rattersdorfnál 12 órakor kezdődött meg a tetőzés, és 5-6 órán keresztül tartott, az országhatárnál lévő szűk völgyben teljes völgy szélességben jött az ár az elhagyott kőszegi vasútvonal és a jobb parti domboldal között
- a Nemezgyári út 13 óráig még visszaduzzasztott, de akkor a víz meghágtá, Kőszegen az elöntött városrészen tekintélyes vízszint-emelkedést okozott
- 12 órakor a Gyöngyös oldalbukója Gencsapátinál tetőző vízszintre beállt, a Gyöngyös lezáró zsilipjét fokozatosan megkerülte a víz
- 13 órakor Szombathely északi részén Herény és Kámon városrészeket elöntötte az árvíz
- Szombathely központját a Szombathely-Rohonc vasút töltése megvédte, a VIZIG tanácsára a töltés mentén lokalizációs beavatkozást végeztek, amelynek eredménye másnap reggel már érezhető volt; addig azonban a töltés alatt áthúzódó kertaljai aluljárón elöntötte a víz Szombathely néhány utcáját
- a Rattersdorf-i hosszas tetőzés lassan Kőszeget is elérte, ahol a helyzet tovább romlott, a strand kerítése átszakadt, az árvíz a 30 méteres medencét kiemelte a földből
- a lassú apadás 16-17 óra körül kezdődött meg
- 16-17 óra körül Gencsapátinál még tartott a tetőzés
- a perenyei bekötőút hídját az árvíz tutajként lebegtetette

T É R

T É R

- 20 órakor Szombathelyen a Gyöngyös menti kórház alagsorában lévő Vérellátó Központot szennyes víz öntötte el a Kerka-árok árvízének csatornába ömlése miatt, súlyos döntés volt: ha a Kerka-árkot elzárják, súlyosbodik Kámon és Herény helyzete, ha nem zárják el, Szombathely utcái víz alá kerülnek
 - 21 órakor a tetőzés elérte Szombathelyt
 - 20.45 órakor a tetőzés közeli vízállás elérte a Cipőgyár előtti gyaloghíd szerkezetét, és azt szétszakította
 - megindult a hirtelen apadás
 - 22 órakor megkezdtek a Kerka-árok elzárását
 - 23-án éjjel 2 órakor az elzárás már olyan készülségű volt, hogy csak annyi vizet engedtek át, amennyi a védekezés szempontjából szükséges volt
 - noha Szombathelyen 22-én 23 órakor már apadás volt tapasztalható, 23.45 órakor tönkrement a volt téglagyári iparvasúti híd
 - 22-én már 13 óra óta a víz a Gally-árokból a Szombathely, Sorokmajor-Kisunyom-i vasútállomás közötti szakaszon, több száz méter hosszban a körmendi úton folyt át és a jelenség egész éjjel tartott.
- Gaál Ferenc, a Vízügyi Igazgatóság nyugalmazott igazgatója így foglalta össze az Szombathely térségében zajlott árvízi tevékenységeket:

1780 családot kiköltöztettek

„...Szombathelyen a védekezést a város felkérésére a VIZIG irányította. A város védelmére a felhagyott búcsúi vasúti töltést használtuk lokalizációs vonalnak és az északi vízműnél lévő híd elzárásával a vízművet az elöntéstől megvédtük, a vízszolgáltatásban zavar nem keletkezett. A vasúti töltés Gyöngyös hídján a víz átfolyását nem akadályoztuk meg, mert ennek lezárása után a felduzzadó víz hatására a vasúti töltés meghágásával lehetett számolni, és egy esetleges szakadás igen súlyos helyzetet teremtett volna a városban. Kámon és Herény elöntésének megakadályozására nem volt műszaki lehetőség. A védekezéssel elértük azt, hogy a vasúti töltéstől délre csak a Wesselényi utca környéke került víz alá...”

Az 1965. áprilisi árvíz Vas megyében a hat halálos áldozaton kívül nagy anyagi károkat is okozott: 96 ház összedőlt, 1050 ház megrongálódott, 1780 családot kiköltöztettek, 28 híd összedőlt, tönkrement, 68 híd megrongálódott, 12 ezer hektár szántót, 45 ezer hektár rétet, legelőt öntött el a víz.

Források:

- Gaál Ferenc: A 20. század árvize (1965) Vas megyében. (Hidrológiai Tájékoztató MHT 2005.)
- A Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság vízkárelhárítási napló, az 1965. évi árvizek összefoglaló jelentése

96 ház összedőlt, 1050 ház megrongálódott

ÁRADÁSOK, ÖRVÉNYEK, VIZES KALANDOK

**Nádor István kamarai elnök
a gátacon kezdte a karrierjét**

Gombás Mónika

Minden mérnököt képviselni – ezt az alapcélát fogalmazta meg tavaly őszi elnöki beiktatásakor Nádor István okleveles vízépítő mérnök, a Vas Megyei Mérnöki Kamara első embere. Ugyanakkor kevesen képesek akkora szenvedéllyel beszélni a saját szakterületükről, ahogyan ő teszi. Véletlenek, kalandok, szépségek és veszélyek tarkítják azt a hosszú „vízügyes” történetet, amelynek szála a pályaválasztástól napjainkig vezet.

Miért éppen ezt a területet választotta?

Alapvetően két oka van. Egyrészt az emberben létezik egy őszi vonzalom: a történelem során a településeket is igyekeztek mindig víz mellett létrehozni, az emberek szeretnek víz közelében élni, és nyaralni is víz mellé járunk. Másrészt pedig van egy prózaibb oka is: édesapám egyik rokona a pécsi vízügyi igazgatóságnál dolgozott személyzetiként. A családom szintén Pécsen élt, ott is születtem. Ő vetette fel, hogy válasszam a vizes szakmát, mert akkor tanulmányi szerződést köthetek velük. Így indultam neki az egyetemnek, de valójában Pécsen sosem dolgoztam a vízügynél, mert időközben „átigazoltam” Szombathelyre.

Ide házasodott?

A feleségemmel egy évfolyamon tanultunk, de nem szombathelyi volt, hanem bajai, és Győrben nőtt fel. Nos, Győr és Pécs között Szombathely majdnem félúton van... de félretéve a viccet: akkoriban nagy dolognak számított, hogy egy állás mellé lakást is kaptunk, és ez alapvetően befolyásolta a lakhelyválasztást. Ekkor 1977-et írtunk.

Milyen feladatai voltak kezdetben vízépítő mérnök-ként? Hogyan alakult a szakmai karrierje?

Létezett egy szokás, amely véleményem szerint cseppet sem volt rossz: minden kezdő mérnöknek el kellett tölte-

nie egy bizonyos időt kint, a gátacon. Akkoriban a kivitelezés is hozzátartozott a szakaszmérnökségek tevékenységéhez, és területenként építésvezetőségek működtek. Én gyakornok mérnökként a büki építésvezetőségen kezdtem meg a munkát. Nem mondhattuk egy irodában ülve, hogy bizony, már eleget tudunk... egy évig terepen kellett lennünk. Azután jött a katonaság, amely fél évig tartott. Ezt követően a ma vízi közműnek nevezett területen helyezkedtem el: vízellátással, csatornázással, szennyvíztisztítással foglalkoztam, mindennek legfőképpen a hatósági oldalával. Nagyon sokat tanultam a szakma időseitől, rögtön partnernek tekintettek, mindenbe beavattak. 1991-ben műszaki igazgatóhelyettes lettem, amely egy egészen más tevékenységet jelentett. Át kellett látni a vízi közműveket, az árvízvédelmet, a kivitelezési feladatokat, illetve a felszín alatti vizekkel kapcsolatos vízgazdálkodási ügyeket. Ez utóbbi újdonság volt számomra, a szomszédos országok képviselőivel tartanom kellett a kapcsolatot, s ha vita adódott, dűlőre kellett velük jutni. Három év elteltével azonban visszamentem a korábbi szakterületemre.

Mikor lett az igazgatóság vezetője?

1996-ban kiírtak egy pályázatot erre a posztra, amelyen elindultam, és miután elnyertem a pozíciót, napra pontosan 16 évig vezettem az igazgatóságot. Az alaptevékenységem mindvégig megmaradt, de emellett felerősödött a munkámban a nemzetközi vonal. Ezután még két évig tanácsadójá voltam a szervezetnek, és idén márciusban mentem el nyugdíjba. Visszatekintve elmondhatom, hogy szerencsés lehettem, amiért a munkámat víz mellett végezhettem. Sok élménnyel lettem gazdagabb: rendszeresen végigmehettem a Murán, azt vizsgálva, hogyan változik a folyó. Ugyanezt a Rábán is megtehettem, csak éppen motorcsónak helyett kenuval, kerülgettem az örvényeket, figyeltem a partot. No és ott volt a Kis-Balaton, ami egy gyönyörűség...

Nemcsak szépsége, hanem árnyoldalai is vannak ennek a szakmának...

Így van, elég, ha az árvizeket, a Rába habzását vagy a vörösiszap történetét említem, mind emlékezetes. Hadd idézzem fel 2001-et, amikor Tarpánál átszakadt a Tisza töltése. Magyarországon negyven év után ez volt az első ilyen eset, ami tulajdonképpen fantasztikus szerencse, ha azt nézzük, hogy Európa-szerte sokkal gyakoribb. Ott az volt a feladatunk, hogy úgy vezessünk vissza negyvenmillió köbméter vizet a folyóba, hogy az minél kevesebb kárt okozzon... keserves történet volt. Ekkor fordult elő először és utoljára, hogy kommandósoknak kellett megvédeniük bennünket. A helyiek ugyanis át akartak vágni kotrógéppel egy utat, mert tévesen azt hitték, jót tennének vele, holott miközben alig pár centiméternyit apadt volna a víz az ő településükön, egy másik falut teljesen elöntött volna. Meg kellett tehát akadályoznunk. A másik emlékezetes eset a Rába habzása volt, ám itt nem is maga a habzás volt a probléma – mert az csak tünet volt –, hanem összességében a vízminőség. Osztrák oldalról két évig következetesen tagadták, hogy a határ menti börgyárak szennyvize okozza a bajt, és már mindenki bekapcsolódott az ügybe a bécsi és a budapesti egyetem szakembereitől kezdve a miniszterekig. Fontos szerepe volt a mi oldalunkról a civil mozgalmaknak, ezt kihangsúlyoznám. Végül a szomszédok belátták, hogy az egyébként tisztított szennyvíz túl nagy dózisban érkezik, túlságosan nagy a mennyiség, ezért húszmillió eurót költöttek arra, hogy tovább tisztítsák a kifolyó vizüket. Sokáig kevesen hittek benne, hogy ez valaha megoldódik, és voltak pillanatok, amikor hatalmas volt a feszültség a felek között. Sajnos ez az ügy nem tett jót a vízi turizmusunknak, de el kell ismerni, hogy a mi oldalunkon is lehetett volna jobb a kommunikáció.

A vörösiszap kiömlésénél is volt feladata?

Igen, dolgoztam ott. Rémalomként él ma is bennem az a pillanat, amikor 2010. október 4-én fél egy után megszólalt a telefonom. Sokkoló számok és adatok érkeztek, alig tudtuk elképzelni, mi is történt valójában. Egyetlen célunk volt: enyhíteni a károkat – mert elkerülni már nem lehetett a katasztrófát. Nekiláttunk a munkának, és éjjel-nappal dolgoztunk. Gyöngyösről érkezett kamionszámba a gipsz, hegyekben állt, és az volt vele a tervünk,

hogy semlegesítsük a masszát. Úgy tűnt, itt már sosem nő semmilyen növény, de hála istennek mára kiderült, hogy ez nem igaz. Utólag belegondolva hihetetlen, hogy ilyen esetben néhány órán belül képes az ember laboratóriumot felállítani, kotrógépeket hozni, majd ezután tonnaszámba szállítani vissza Kolontárra a vörösiszappal szennyezett földet. Nyomasztó látványt nyújtott minden: bárhová léptem vagy néztem, mindenütt csak a vörösség... én sem hittem el, hogy ez egyszer eltűnik. De sikerült, bár megvolt az ára. Említhetném még a 2013-as dunai nagy árvizet is, volt feladatom ott is bőven.

Vészhelyzetben mennyire számíthatott másokra?

Mivel ez nem egy egyszemélyes játék, muszáj, hogy teammunka legyen. Arra vagyok a legbüszkébb a pályámon, hogy mindig sikerült olyan csapatot felépítenem, amelynek tagjaival fél szavakból is értettük egymást, akik nagyon értettek ahhoz, amit csináltak, és akikkel vakon megbíztunk egymásban. Nincs ennél fontosabb.

Nyugdíjasként nem fog hiányozni Önnek mindez?

Részből. Azért még tartom a kapcsolatot a kollégákkal, és szívesen elmondom nekik a véleményem. Most sem unatkozom, sűrűek a napjaim. Tevékenykedem a Magyar Hidrológiai Társaságban, a Magyar Tudományos Akadémián belül a vízgazdálkodási munkacsoportban, és a gyöngyösfalui lakosok arról is meggyőztek nemrég, hogy induljak el a polgármesteri posztért, én pedig hagytam magam rábeszélni. Független vagyok, csak a közösségi célok érdekelnek, és ez nagy kihívás. A mérnökkamara elnökének tavaly novemberben választottak meg, ott is komoly feladataim vannak. Szeretnék többet nyújtani a tagoknak, a szervezetet vonzóbbá tenni számukra, hogy ne mindig csak az jusson az eszükbe, hogy tagdíjat fizetni kell ugyan, de nem kapnak cserébe semmit.

Mi mindennel telik a szabadideje?

Egyrészt van két unokám: Sebestyén hétéves, Samu pedig három, és ők is ugyanúgy szeretik a vizet, mint én. Másrészt szívesen járok színházba, de utazgatni is szeretek. Erre már a munka révén is sok lehetőségem volt: Horvátországban és Szlovéniában olyan helyekre jutottam el, ahová turistaként eszembe sem jutott volna menni. Figyelemmel kísérem a sportot is: most a Falco az első, de futballt is gyakran nézek. Elárulhatom, hogy középiskolás koromban sportriporter szerettem volna lenni.

Hosszú út a Rábán a nehéz megoldásig

Nehéz pillanatok a vörösiszappal és a médiával

A REPÜLŐTÉR SZÁZÉVES ÉPÜLETEI

Czeiner Gábor
okl. építészmérnök

A napjainkban fennállásának századik évfordulóját ünneplő szombathelyi repülőtér történelméről, az ott lejátszódott eseményekről, emberekről, repülőgéppálmányról az ünnepségsorozat alkalmával sok szó esett. Mostoha módon ezek sorából szinte teljesen kimaradtak a valaha itt állt épületek, építmények, közművek. Itt az ideje annak, hogy ezekről is ejtsünk néhány mondatot.

Írásomhoz óriási segítséget nyújtott volt Vasiterv-es villamosmérnök kollégám, Kosztolánczy Tibor rendkívül alapos és szakszerű tanulmánya, amely a Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények 2008/2. számában jelent meg nyomtatásban. Tibor segítőkészsége tette lehetővé számomra ezen írásom létrejöttét. Ezúton is köszönöm nagylelkűségét.

E kisterjedelmű cikkben természetesen nem tudok szót ejteni a valaha itt állt összes épületről, ezért az általam jelentősebbeknek ítélekkel foglalkozom.

Az I. világháborús hadi helyzet alakulása, az olasz front helyzete tette szükségessé az Osztrák-Magyar Monarchia számára 1915-ben, hogy légjáró csapatai közül Szombathelyre, az akkor már Galíciába vezényelt 11. huszárezred használaton kívüli gyakorló terére telepítse a 4. repülő pót-századot, s ezzel itt repülőteret hozzon létre.

A spártaian egyszerű, de szükséges épületállomány parancsnoksági épületből, tiszteli-legénységi szállás épületekből, egyszerű szerkezetű, fából készült hangárokból és műhelyekből, konyából, étteremből állt. Később az első jelentősebb, nagyméretű épület 1927-ben készült el. Téglából, vasbeton födémeikkel parancsnoki épület céljára, földszint plusz kétemeletes, az akkoriban szokatlan lapostetős megoldással. A földszinten voltak a parancsnok és a

gazdasági hivatalfőnök hivatali helyiségei és lakásai. Egy tanterem és sportszertároló is itt kapott helyet. Déli részéhez tisztai étterem csatlakozott, amelyet az új megépülése után használaton kívül helyeztek. Az épület emeletein vendégszobákat, társalgót, könyvtárat és konyhát alakítottak ki. A keleti homlokzat előtt, egy szép park közepén, terméskő talapzaton nagyméretű, kiterjesztett szárnyú bronz turulmadár szobrot állítottak fel.

1944. augusztusában az épületet bombatalálatok érték. A vasbeton lapostető több helyen beszakadt, a falak akkora károsodást szenvedtek, hogy az épület használhatatlanná vált. Mára a terepszintig visszabontott épület helyét benőtte az akác. Az előtte álló sérült turul szobor „elröpült”. Kő talapzatának téglá magja megmaradt, a belőle kiálló szögvas csomakkal. Ha néha-néha rászáll egy réti sas, szinte teljes a kép.

Méreteiket tekintve a legnagyobb építmény a két teljesen egyforma nagyhangár volt. A 60 méter hosszú, 20 méter széles épületek tartószerkezete 5 méteres tengelytávú vasbeton pillérekben nyugodott. A hangárteret 20 méter fesztávolságú acél rácsos tartók hidalták át. 25 méter széles, 5 méter magas kapunyílását elemekből álló acél-szerkezetű tolókapuval zárták. Tetejét nyeregteretűvel fedték, palaborítással. A hangárok teljes hosszában 6 méter

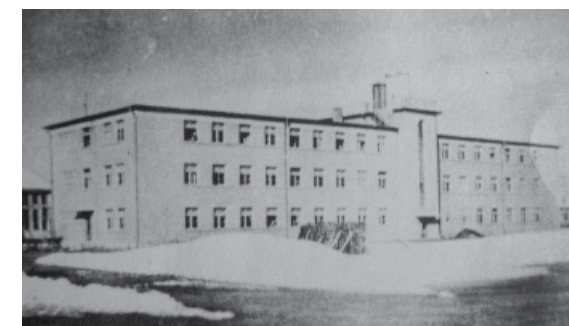

A romos parancsnoksági épület

fesztávú, 3,4 méter magasságú traktusban műhelyeket, raktárakat, öltözőt, legénységi szobát, mosdókat alakítottak ki. Az augusztusi bombázások során az épületek óriási károkat szenvedtek, helyreállításukra nem került sor. Az elbontott anyagokat a város bombakárainak helyreállítására használták fel.

A repülőtelep vízellátását önálló rendszer biztosította: korábban egy acéltartályt magában foglaló fa szerkezetű ácsolt toronyból. Az igények növekedése következtében 1929-ben és 1930-ban új, korszerű vasbeton víztornyot építettek a repülőtér déli bejáratánál. Itt volt az 1-es számú portabejárat. A főbejáratot a torony vasbeton lábai között alakították ki a kapuőrési helyiségekkel együtt. A torony teljes magassága 36 méter volt. Ez okozta a vesztét is: 1944. március 19-én a repterre német éjszakai vadászok települtek. Mivel a torony helye a pályairány közelében volt, a németek „kérésére” lebontották a balesetveszély elhárítása céljából. A bontással Andráska Müller Ede és Fiai cégét bízták meg. A munkát még ez év június, július havában elvégezték. Korábban ugyancsak az Andráska-cég készítette a füves reptér teljes alagsóvezetését is, sok egyéb munka mellett. A víztorony mellett magas zászlótartó oszlop állt. Ennek talapzata dacolva minden idővel, funkcióját veszítve ugyan, de még ma is a helyén van.

Az akadémia épülete

Végül ejtsünk szót még egy jelentős épületről. A repülő-tisztai pályára készülő akademikusokat (szakmai zsargonban „aks”-okat) a kassai Repülő Akadémián képezték ki, miután hadnagyi rangban kezdték el repülő pályafutásukat. Az akadémia első évfolyama Szombathelyen működött a REGVI (Repülőgépvezető Iskola) ezred parancsnokságának alárendeltségében. Az állomány elhelyezéséről természetesen gondoskodni kellett.

Számukra épült 1942-ben a 200 főt befogadó, korszerű, földszint plusz kétemeletes, lapostetős épület, szintenként 980 m² alapterülettel, vasbetonvázal, kitöltő téglafalazattal. A földszinten előcsarnok, étterem, konyha, az első emeleten tanterem, a második emeleten irodák, ezenkívül mindhárom szinten háló helyiségek és hozzájuk kapcsolódó vizesblokkok voltak. A mindössze két éves, jobb sorsra érdemes épület pályafutását szintén az 1944. augusztusában bekövetkezett légitámadás pecsételte meg. Két bomba átszakította a födémeket, falazataiban is jelentős károk keletkeztek. Szerencsére emberéletet nem követelt a légitámadás, mert az állomány nem tartózkodott az épületben. A romokat a háború befejezése után elbontották. Hajdan volt helyére egy téglalap alakú akácos terület emlékeztet.

Felhasznált irodalom: Kosztolánczy Tibor és Révész Tamás munkáiból

Felvétel a kétszáz fős akadémia tetejéről

ÉPÍTÉSZEK TAGGYÜLÉSE

14
TÉR

Gombás Mónika

Május 28-án tartotta megismételt taggyűlését a Vas Megyei Építész Kamara a Hefele Menyhért Építő- és Faipari Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola éttermében. Ábrahám Ferenc, a Vas Megyei Építész Kamara elnöke köszöntötte a megjelenteket, és megállapította, hogy a megismételt taggyűlés határozatképes, mivel a törvény, illetve az alapszabály előírásai szerint a kamarai tagok tíz százaléka megjelent. Ezt követően javasolta, hogy a tagok fogadják el levezető elnöknek Ábrahám Ferenc elnököt, jegyzőkönyv-vezetőnek Pankotay Marietta titkárt, jegyzőkönyv-hitelesítőnek Hédi Zoltánt és Kuntner Ferencet.

Első napirendi pontként a kamara 2014. évi tevékenységéről és költségvetéséről Ábrahám Ferenc elnök elmondta, hogy a kamara jól gazdálkodott, hiszen minden fontos célt megvalósított. A folytatásban Takács András, az Etikai- Fegyelmi Bizottság elnökének, illetve Szendrőné Sopár Katalin, a Felügyelő Bizottság elnökének éves tevékenységéről készített beszámolóit következtettek, majd Ábrahám Ferenc a 2015. évi költségvetés-tervezetről beszélt, amely az érvényes jogszabályok, a Magyar Építész Kamara küldöttgyűlésének határozatait, szabályzatait, valamint a 2014. évi teljesítés figyelembe vételével készült. A 2015. évi egyszerűsített költségvetési tervet a taggyűlés egyhangúlag elfogadta. A Vas Megyei Építész Kamara elnöksége egyhangúlag úgy döntött, hogy a Vasi Építész Nonprofit Kft.-t jogutód nélkül július 1-jétől végelszámolással megszünteti. A társaság végelszámolónak Egri Balázs ügyvezetőt javasolta. A taggyűlésen szó esett a TÉR Építész és Mérnök lap elektronikus formában történő terjesztéséről.

A taggyűlésen Ábrahám Ferenc kifejtette, hogy a hat éve szünetelő Építész Klubot a Vas Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Egyesülettel (Vasi TIT) újraindítja. A Vas Megyei Mérnöki Kamarát Déri Lajos alelnök képviselte. Téma volt a két kamara egykori, közös, Thököly u. 14. számú székhelye, a mérnöki kamara költözése, a kőszegi, műszaki bál. A Vas Megyei Mérnöki Kamara elnöksége a helyszínt és a kétnapos időtartamot átgondolná. A műszaki nap szervezését támogatja, csak legyen több párbeszéd. A TÉR-rel kapcsolatosan kifejtette, hogy 2014-ben kettő lapszám jelent meg, idén a mérnöki kamara költségvetésében hat lapszám került előirányozásra, amely print formában és elektronikus formában is megjelenik. A Vas Megyei Mérnöki Kamara 2015. évi tervezett bevételét meghaladja a tervezett kiadás, ehhez jelentősen hozzájárul, hogy a Magyar Mérnöki Kamara részesedése a befolyt tagdíj harminc százaléka. Idén már számolni kell azzal is, hogy a geodéták (akiket 2015. december 31-ig tart névjegyzéken a kamara a 266/2013.(VII.11.) Korm. rendeletben előírtak miatt) már 2015-ben sem fogják befizetni a tagdíjat, ez súlyos bevételecsökkenést okoz. Ábrahám Ferenc megköszönte Déri Lajos hozzászólását, majd Czeiner Gábor kérésére Stampf Gyula emlékének adóztak főhajtással a jelenlévők.

Ábrahám Ferenc, Mátis Barna, Pankotay Marietta

EZ TÖRTÉNT

MÉRNÖKÖK TAGGYÜLÉSE

Tóthné Temesi Kinga
okl. építőmérnök

Június 17-én tartotta megismételt taggyűlését a Vas Megyei Mérnöki Kamara új székhelyén, a 11-es Huszár úti központban. Nádor István elnök megállapította a határozatképességet, majd rövid előadásában részletezte a Nyugat-magyarországi Egyetemen ősszel induló gépészmérnök-képzést, amely országosan is újszerű: duális jellege révén a felsőoktatás és a munkaerő-piac igényeit hangolja össze.

A napirend szerint Nádor István beszámolt a Vas Megyei Mérnöki Kamara 2014. évi tevékenységéről, majd Déri Lajos alelnök előterjesztése alapján a taggyűlés megtárgyalta a 2014. évi költségvetés teljesítését, illetve a 2015. évi költségvetés-tervezetet. A beszámolókat a Felügyelő Bizottság javaslatára a taggyűlés egyhangúlag elfogadta. Ötletelés indult a jövő évi mérnök bál helyszínének megváltoztatására, a TÉR Építész és Mérnök lap papír alapú változat helyett elektronikus újságként való terjesztésére, amely témákban elhangzottak érvek, ellenérvek, végül a taggyűlés egyik kérdésben sem tudott állást foglalni.

A megismételt, második taggyűlés már határozatképes volt

15
TÉR

Horváth Imre, a taggyűlés levezető elnöke kérte a tagságot, hogy éljenek a véleménynyilvánítási lehetőséggel bármely módon: a megújult honlapon a fórum felületen keresztül, e-mail vagy levél formájában a titkárságra, vagy közvetlenül az elnökség tagjaihoz címzett levélben. Kapolcsi Imre, az Etikai és Fegyelmi Bizottság elnökeként összefoglalta a bizottság tevékenységét, majd rövid hozzászólásként Gáspár Ferenc, a Környezetvédelmi, Tóthné Temesi Kinga a Közlekedési Szakcsoport munkájáról adott áttekintést.

A taggyűlés egyhangúlag megszavazta a dr. Molnár Katalin titkár által előterjesztett Alapszabály-módosítást, amellyel a kamara székhelyváltása is jogszzerűen megváltozhat az új – Szombathely, 11-es Huszár út 40. számú – címre.

Szó esett a mérnökkamara megújult weboldaláról – <http://vasimmk.hu/hu/> –, amely május 26-tól naprakész, friss információkkal tájékoztatja a látogatókat.

Az ülés ünnepélyes hangvétellel zárult: Nádor István előterjesztésére a taggyűlés dr. Németh Istvánt a Vas Megyei Mérnöki Kamara Tiszteletbeli Elnökévé választotta. Dr. Németh István hat évig alelnökként dolgozott, majd tizenkét évig elnökként vezette a Vas Megyei Mérnöki Kamarát.

Nádor István az ősszel induló mérnökképzésről is beszélt

AKIK ELŐTTÜNK JÁRTAK ...

**Zalai Tóth János (1899–1978),
a reneszánsz ember**

16
TÉR

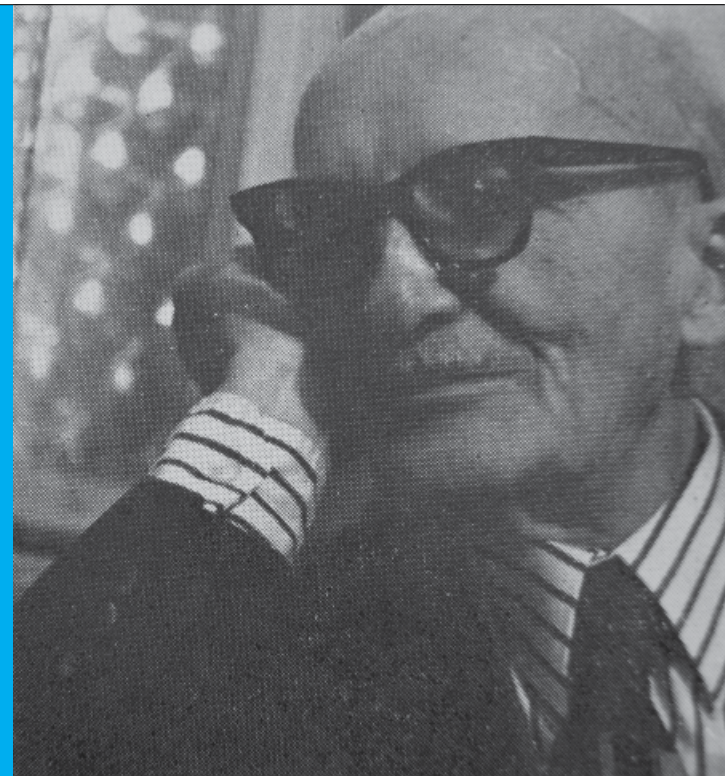
Balogh Péter
okl. építész-mérnök

Városunk két világháború között működő építészei közül többen a szorosan vett szakmai tevékenységen túl más területen is jeleskedtek. Ki rajzolt, ki zenélt, mások festettek vagy írtak. Különösen kitűnt közülük dr. Tóth János, aki mind a tervezés, mind a tudomány, mind pedig a képzőművészet vonalán maradandót alkotott huszonöt éves szombathelyi munkálkodása során.

Dr. Tóth János 1899-ben született Zalaegerszegen. Még kisgyermek volt, mikor Keszthelyre költöztek, itt érettségizett a premontreieknél 1917-ben. Beiratkozott a budapesti Műegyetemre, ahol 1921-ben szerzett építész-mérnöki oklevelet. Ezt követően rövid ideig a Keszthelyi Gazdasági Akadémián volt tanársegéd, de 1922-ben megpályázta a városi mérnöki állást Szombathelyen, amit el is nyert, sőt 1923-ban városi főmérnöknek választották. Sok feladat állt előtte, közreműködött a Niessner Aladár tanácsnok által irányított városszabályozási terv kidolgozásában, és később is sokat foglalkozott Szombathely városépítési kérdéseivel, az előírások érvényesítésével

Bérház a Március 15. téren

a tervbírálatok során. 1924-ben utazott először városi ösztöndíjjal tanulmányútra Rómába, ahol főleg a barokk alkotásait (Borromini, C. Rainaldi, stb.) tanulmányozta, amelyre Hefele munkássága indította. A városszerkezési kérdéseken túl épülettervezési feladatokat is kapott. A városi közgyűlés 1925-ben úgy határozott, hogy a Hauszmann által 1879-ben tervezett városházát helyszűke miatt átépíti, és egy emelettel megnöveli. A terveket Tóth János készítette el, új középrizalitos, tympanonos homlokzattal kétemeletesre alakítva a régi épületet. Az avatása 1926-ban volt, ezzel a Berzsényi-tér harmonikusabbá és erőteljesebbé vált mint közigazgatási centrum. Ugyancsak ő tervezte a Március 15. térre a háromemeletes városi bérházat 1926-ban historizáló jegyekkel, míg a városi kertészház és az Oladi kilátó (1935) már a bauhaus hatását mutatja. Nevéhez köthető még az oktagon (ma 56-osok tere) északkeleti sarkán 1937-ben átadott bérház, továbbá az

A velemi gyermeküdülő

HELYTÖRTÉNET

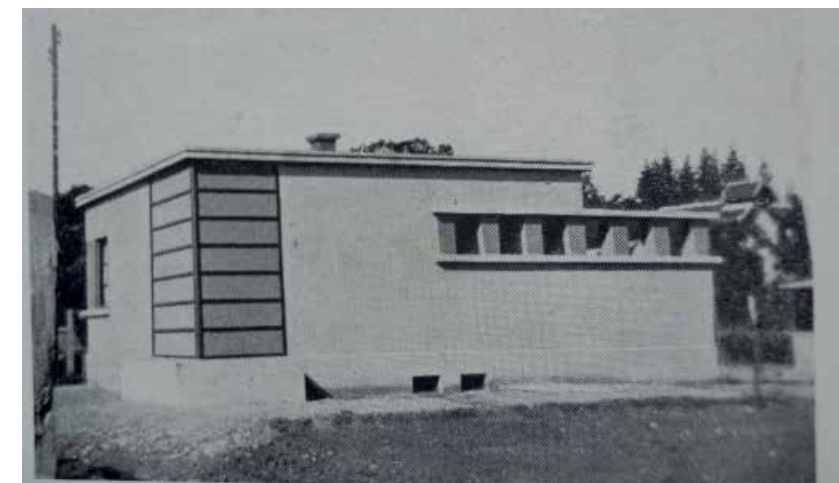
17
TÉR

1940-ben felavatott velemi gyermeküdülő és a balatonalmádi strand épülete. Több városszerkezési pályázaton is indult jó eredménnyel (Szeged, Győr, Pécs, stb.), de főleg Szombathelyt foglalkoztatta, s 1940-től már ő irányította a tervezést. Konceptiójának döntő szerepe volt abban, hogy a várost az országgyűlés törvényhatósági joggal ruházta fel 1942-ben. Munkásságának másik, talán legjelentősebb területe a népi építészet kutatása, amely több vonatkozásban is úttörő jelentőségű, hisz ő fogalmazta meg elsőként a népi műemlék ismérveit, szorgalmazta dokumentálásuk és védelmük szükségességét. Ez irányú érdeklődését 1932-től, az „oladi falujárástól” követhetjük nyomon. Először a díszesebb, igényesebb házakra (pl. Hende-féle ház Oladban) irányult figyelme, majd fokozatosan az egyes tájegységek felé fordult, és az alaprajzot, a szerkesztést tette vizsgálat tárgyává. Mindenütt fényképezett, rajzolt, felmért, adatokat gyűjtött. Kutatásait a nyugati országrésztől kiterjesztette távolabbi vidékekre, többek közt a Balaton környékére, a Felső-Tisza vidékére, Erdélyre és

Saját ház az Arany utcában

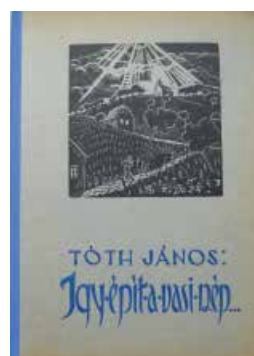
más tájakra is. Mindenhol a magyar népi építészet esztétikai, szerkezeti értékeit, sajátosságait kutatta és elemezte, hogy a megfelelő tanulságokat levonhassa. A tanulmányok eredményeképpen sorra jelentek meg publikációi a Vasi Szemlében, pl.: Így épít a vasi nép (1938), Egy szép falu építéstörténete (1939), Falusi épületek fejlődése a nyugati végeken (1940). Ez utóbbi volt egyben doktori értekezése, amelyet a szegedi egyetemen védett meg. Ugyanitt a népi építészetre vonatkozó kutatásainak elismeréseként 1942-ben egyetemi magántanárrá nyilvánították, s rendszeresen tartott előadásokat. Vizsgálódásait lankadatlan szorgalommal folytatta, megfigyeléseinek és gyűjtéseinek összegzését már könyvekben adta közre. Bár élete 1945 után egy időre viszontagságossá vált, könyvei sorra jelentek meg: A magyar falu építőművésze (1945), Népi építészetünk hagyományai (1961), Göcsej népi építésze (1965), Az őrségek népi építésze (1971), A Felső-Tiszavidék népi építésze (1975, társszerzőkkel), és sajnos kiadatlan maradt az Építészetünk nemzeti sajátosságai című kézirata (1978) a Corvina kiadónál.

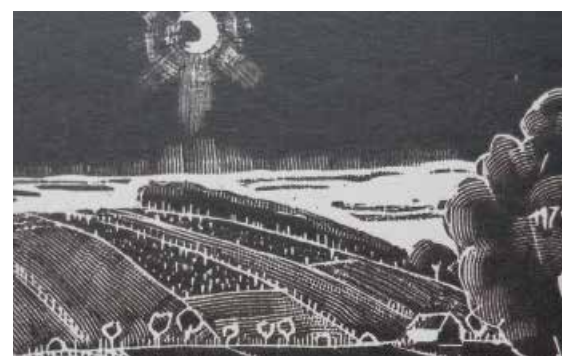
A városi kertészház

Felkészültsége alapján meghatározó szerepet játszott a Göcseji Falumúzeum (1964), majd a Vasi Falumúzeum (1967) létrehozásában. (Ez utóbbi tervét már 1943-ban felvetette, sőt 1941-ben „Őrségi népművészeti ház” tervét is elkészítette, de sajnos ez nem épült meg.) Zalai Tóth János életének külön fejezete lehetne képzőművészeti tevékenysége, s ami ezzel összefügg. Szeretett és tudott rajzolni, festeni, gyakorolta a fametszést. Dolgozott olajjal, akvarellal, temperával és pasztellel. Közelebbi barátságban volt Egry Józseffel, akivel „balatonimádóknak” tartották magukat a ’30-as években. Számos képe tanúskodik a tó környékén szerzett élményeiről vagy a dunántúli táj hangulatairól. Alkotói kapcsolatban volt Rumi Rajki István szobrászművésszel, együtt készítették a Tűzoltók emlékművet (1934, lebontották) és a Magyar László emlékművet (1938). Több kiállításon szerepelt, pl. 1940-ben Rumi Rajkival volt közös tárlatuk Sopronban, ahol 98 alkotását mutatta be. Fametszetei is figyelemre méltóak, ezekkel írásait és verseskötetét (Apostolok útján, 1936) illusztrálta. Közéleti szereplése is ide kapcsolódik, ugyanis alapítója volt a Szent Márton Céhnek, majd több évig az elnöki tisztséget is viselte

Több könyv szerzője

Az oladi domb

ebben a fontos helyi művészcsoporthoz tartozott. A „Zalai” előnevet művészként használta. Dr. Tóth János odaadó szombathelyi tevékenységének időszaka a háború után véget ért. Meg kellett érnie hivatásának, a városházának lebombázását, s benne iratainak, dokumentumainak pusztulását. Ehhez még hozzájárult, hogy 1947-ben koholt politikai vádak alapján meghurcolták, mígnem 1948-ban szinte üldözöttként családjával Budapestre költözött városunk nagy kárára. Itt különböző tervezőirodákban dolgozott, mígnem 1957-ben az Építésügyi Minisztérium Műemléki osztályára került, ahol most már hivatalosan is a népi műemlékekkel foglalkozhatott. 1966-ban ment nyugdíjba, de még folytatta kutatásait, és rendszeresen publikált. 1973-ban az MTA doktora lett, értekezésének címe: Göcsej és az Őrség településeinek, építészetének és építészei jövőjének vizsgálata volt. Részt vett az ICOMOS munkájában is. Sajnos értékes munkásságát, bár megérdemelte volna, sem Ybl-díjjal, sem akadémiai tagsággal nem ismerték el. Vas megyével végig megőrizte kapcsolatát. 1978. szeptemberében hunyt el, emlékét utcanév és emléktábla őrzi.

manufacturing led-panels and lighting boards, lighting sources ageing and normal lifetime test

Kapcsolat:

Telephely:

2462 Martonvásár, Szent László u. 44.

Tel.: +36 70 285-7023

Email: info@keramix.hu

Web: www.led-panel.hu

A Keramix Hungary Kft. 2004-ben alakult. Kezdetben világítástechnikai termékek kereskedelmével foglalkoztunk, a LED panelek gyártását 2013-ban kezdtük el. Cégünkönél fontos szempont, hogy a sztenderd termékek mellett teljesen egyedi, speciális igényeknek is megfeleljünk, ezért saját lézervágó-gravírozó géppel, lamináló- és vágógépekkel rendelkezünk. Termékeink minőségét az ISO 9001-es minőségbiztosítási szabvány bevezetése mellett egy saját, Magyarországon egyedülálló műszaki paraméterekkel rendelkező élettartam vizsgáló műszerrel biztosítjuk. Ezzel termékeink élettartamát normál és gyorsított öregítéssel tudjuk vizsgálni fényforrás és lámpatest szinten.

Telephely:

www.led-panel.hu

VASIAK A BUDAI „BERCSÉNYI ÚTON”

1960-ban öt vasit vettek fel a Műegyetem építész karára, ott is egyidőben a diákokthonba. 2015 májusában a jubileumi diploma osztásakor „feltároztuk” magunkat az építész kar jóvoltából.

Vincze Csaba
okl. építészmérnök

A Ieltár:

Locsmándi Gábor vitte a legtöbbre: ő volt a legjobb futó, ma is zenekarban hegedül, nyugdíjas, de bejár az egyetemre. Ybl-díjas.

Tüske Laci Párizsban élt, és gyakran Jánosházán. Az arab világban az Orly reptér dolgozójaként ismerik, több repülőtér tervezője, építésszervezője volt.

Szőnyi Laci Vasép-es kivitelező lett, sajnos 70 évesen elment közülünk.

Balogh Péter volt a másik Vasép-es. Építésvezetőként ipari építéssel kezdett, majd a Rohonci úti, akkor még új, öntöttbeton technológia gazdája lett. Később a Városházára került, beruházásokat szervezett. Már nyugdíjasként volt az új városi sportcsarnok építésének létesítményfelelőse. Számos publikációja mellett egy sor szép kitüntetés birtokosa. Szépipó egyesületi elnök, református egyházi tisztségviselő, városunk történetének avatott ismerője.

A jelen híradás szerzője a megyei építési osztályon kezdett. Műemléki, szervezési, majd tervezési feladatokkal foglalkoztam. Közel 50 évig tervező voltam, főleg a Vasiterv-ben. Sok egyházi épületet, családi házat, műemlék-felújítást terveztem, az ezzel járó szervezési feladatokat is végeztem helyi

és országos szinten. Építész kamaránk szervezésében és vezetésében sokáig részt vehettem. Köszönet a kollégáknak.

Az emlékek:

Egy ilyen találkozó sok emléket idéz fel: Pogány professzor úr kiváló építészettörténeti előadásait, a Hajnóci tanár úrral töltött tiszapalkonyai termelési gyakorlatot. (Ő volt az Isis-szentély eredeti restaurátora.) Igazi „hőstette” az volt, hogy a helyi politikával szemben megvédte azt a 20-30 főt, aki a sátorozás közben nem borotválkozott, így „politikai összeesküvés” gyanúsítottja lett. Akkoriban még nagyon „vigyáztak ránk”. Először az NDK-ba se mehettünk, a kollégium sem volt koedukált. Viszont ott zenélt, énekelte a kezdő Illés együttes és Koncz Szusza.

Mára az egykori rendezvények szervezői lecsendesedtek, csak a május végén tartott találkozó előtt-után izzottak a telefonok. De kiderültek a hiányok is: 127 diplomázó építész közül már csak 89 él. A hiányzókról szorgalmas hajdani társaink ifjúkori és későbbi fényképeik begyűjtésével, vetítéssel, kamarazenével emlékeztek. Alig ismerjük fel a régi mosolygó lányokat, a többnyire „Bercsényi-s” fiúkat a képeken, akik idővel hazai és külföldi épületek neves ősz alkotói lettek. Ők voltak a mi tankörtársaink?

IN MEMORIAM STAMPF GYULA

Kedves Gyula!

Utolsó beszélgetésünk az elmaradt tavalyi továbbképzéséről egyeztetünk, még bizakodóan mondtad, pótolni fogod, csak egy kicsit összeszeded Magad. Beszéltünk még erről-arról, ahogy kollégák közt szokás, aztán elbúcsúztunk, mindketten a mielőbbi viszontlátás reményében.

Most pedig jött a hír, hogy több éve tartó harcod véget ért, és átköltöztél az égi statikusok közé. Nem beszéltél a gondjaidról, ha néha összehozott a sorsunk, mindig csak szakmai kérdésekről beszéltünk, szabványokról, megoldási lehetőségekről, szerkezeti csomópontokról.

Ismét elment egy volt VASITERV-es kolléga, aki bennünket, kezdő fiatal mérnököket olyan főnökként fogadott 1983 nyarán, amelyet minden kezdő kollégának kívánok azóta is. Tudtad, hogy kell használni és nem kihasználni a friss egyetemi tudásunkat, a fiatalságunkat, lelkesedésünket, „ide nekünk a világot is” hitünket.

Hagytál dolgozni szebbnél szebb feladatokon, de óvó szemmel és figyelemmel kísérted munkánkat, segítettél, biztattál, ha kellett, vittél a munkaterületre, ha lehetett, és tudtál segíteni abban is, hogy hogyan kell az idős(öd) kollégák és szakági tervezők közé beilleszkedni, akik egyéniségek voltak egytől egyig. És persze arra is volt időnk, hogy Tapolcáról hazafelé jövet az út menti erdőben csurig szedjük özlábgombával a Trabantod csomag-tartóját, hisz ismerted a gombákat is.

Sok épületet sorolhatnánk, amihez közöd volt, de az igazi kihívást a műemléképületek (pl.: a szentgotthárdi Magtártemplom) jelentették számodra saját bevallásod szerint, hiszen azokon volt mit „szőszölni”. Erikával, a szerkesztőddel pedig negyed szavakból is értettetek egymást, hogy mit hogyan kell pauszra vetni.

Aztán jöttek a változások szellői, és Te elvállaltad a Kőszegi Építő- és Asztalosipari Szövetkezet vezetői posztját, mondván, hogy hazaköltözől a munkában is, de néhány év után visszatértél a tervezéshez, ekkor már a LÉPTÉK Kft. statikusaként találkoztunk, sajnos egyre ritkábban.

A LÉPTÉK Kft.-től már tényleg hazamentél, hiszen saját cégedben, az 1995-ben alapított Stampf Építőmérnöki Kft.-ben dolgoztál tovább (az építészmérnök fiaddal együtt), nyugdíjasként is, egészen napjainkig.

Gyula! „Az Élet már csak ilyen betegség.” – mondtad egyszer, de amíg emlékezünk, és nem felejtünk, addig velünk vagy, velünk lesz az emléked, a szakmaiságod, a példád és az emberséged. Azt a többször hallott, de csak félig komolytalan mondásodat pedig, amikor már mindenki tanácstalan volt, hogy hogyan lehetne az építész kolléga „szinte lehetetlen” statikai igényét megoldani: „Hát nyomjál bele egy LAPOSVASATI!”, biztosan soha nem feledjük, mert volt olyan, hogy tényleg ez lett a megoldás.

Búcsúznak és emlékezünk! Kollégáid nevében is:

Czap Attila

okl. Vas Megyei Mérnöki Kamara TT elnöke

KRAMLI FRIGYES EMLÉKÉRE

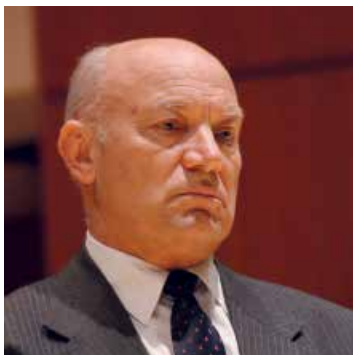
1944. 09. 15-én született Nemeskeresztúron. Gépészmérnökként végzett a Gödöllői Agrártudományi Egyetem gépészmérnöki karán. Diplomázás után Szombathelyre került, a Mezőgazdasági Gépjavító Vállalat főmérnöke lett. 1988 végén Rosta László gépészmérnökkel közösen megalapította a Vastech Kft.-t.

A cégnek jelenleg 50 alkalmazottja van, a Tátika utca telephelyen három üzemcsarnokban dolgoznak. Két fia – gépész-

mérnök illetve informatikus –, négy unokája van. 2015. március 5-én súlyos betegségben elhunyt, halála napjáig ténykedett. Nagyon fontos volt számára a szakmai tudás átadása a fiatalabb generációknak, számos lakatos, hegesztő, statikus gépész, építészmérnök tanulta tőle a „szakmát”. Rengeteg tisztelője volt, mindenki Frici báknak szólította.

Puklerné Kovács Erika

okl. építészmérnök

Balogh Péter

Vincze Csaba

Locsmándi Gábor

TÉR ■ a Vas Megyei Építész Kamara és a Vas Megyei Mérnöki Kamara közös lapja ■ Alapította: a Vas Megyei Építész Kamara ■ Alapítás éve: 2004
Megjelenés: kéthavonta 800 példányban ■ Az újságban megjelenő adatok valóságtartalmaért a kiadó nem vállal felelősséget.

Főszerkesztő: Gombás Mónika ■ a szerkesztőbizottság elnöke: Vincze Csaba, társelnöke: Tóthné Temesi Kinga ■ a szerkesztőbizottság tagjai: Ábrahám Ferenc, Balogh Péter, Czeiner Gábor, Horváth Gyula Vladimir, Kiss Albert, Lakosi Ilona, Dr. Németh István, Takács András, Válinth Attila ■ Címlapon: Az új TDK épülete

Arculattervezés: Yellow Design ■ Tördelés, nyomdai előkészítés: Dpix Kft. ■ Nyomdai munka: Yeloprint Kft. 9700 Szombathely, Géfin Gyula utca 11-13. Ügyvezető igazgató: Dávid Péter ■ Terjesztés: Vas Megyei Építész Kamara, Vas Megyei Mérnöki Kamara ■ Hirdetésfelvétel: Vas Megyei Építész Kamara, 9700 Szombathely, Thököly Imre utca 14. tel: +36 94 312-461, mobil: +36 30 3014 149 vmtek@freemail.hu, Vas Megyei Mérnöki Kamara, 9700 Szombathely, 11-es Huszár út 40. tel: +36 94 342-120 info@vasimk.hu ■ Kiadja: Vas Megyei Építész Kamara, Vas Megyei Mérnöki Kamara ■ Felelős kiadó: Ábrahám Ferenc, a Vas Megyei Építész Kamara elnöke ■ ISSN: 2064-9215

